

Täysistunto

Torstai 12.1.2023 klo 16.00—17.59

2.3. Suullinen kysymys valtion velkaantumisesta (Elina Valtonen kok)

Suullinen kysymys SKT 222/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mennään seuraavaan kysymykseen. — Edustaja Valtonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.34 **Elina Valtonen kok:** Arvoisa puhemies! Marinin hallituksen loppulasku on jopa 40 miljardia lisää velkaa. Myös jokaisena vuonna tästä eteenpäin julkinen talous on 10 miljardia pakkasella, jos suuntaa ei korjata. Julkisten palveluiden rahoitus on vakavasti kriisiytynyt ja vaarantunut. Kaksi kolmasosaa suomalaisista leikkaisi menoja sen sijaan, että kiristäisi veroja. Suomalaiset haluavat lopun vasemmistohallituksen vastuuttomalle velkapoliitikalle eivätkä veronkorotuksia. Kokoomus on tarjonnut tälle keinot. [Juha Mäenpää: Elvytyspaketti!]

Kysynkin pääministeriltä, että kun viime vuosien kriisit ovat vaatineet lisää menoja — esimerkiksi puolustusmenoille ja niiden pysyvälle nousulle on laaja tuki — niin miksi hallitus ei ole karsinut vähemmän tärkeitä menoja tässä viime vuosien aikana, vaan ottanut vuosi vuodelta enemmän velkaa? [Jussi Saramo: Kokoomus haluaa taas leikata koulutuksesta!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Valtiovarainministeri, olkaa hyvä.

16.35 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tämä tutkimustulos, josta edustaja Valtonen kertoi, on tärkeä ja hyvä havainto. Suomalaiset ovat huolissaan velasta, ja se kertoo Suomesta hyvää, muistuttaa myös omasta taloushistoriastamme, ja on varmasti hyvä ääneen todeta, että on yksi itsenäisen valtion muoto kyetä pitämään taloudestaan itsenäisesti huolta. [Sari Sarkomaa: Miksi hallitus ei ole huolissaan velkaantumisesta?]

On totta, että me olemme velkaantuneet paljon, ja se kehitys on tapahtunut vuosikymmenen mittaisesti. Erityisen paljon me olemme velkaantuneet viime vuosina. Hallitus ei ole pyrkinyt missään vaiheessa tätä tosiasiaa kiistämään, [Petteri Orpo: Eikä estämään!] ja on ollut erinomaista, että näille ratkaisuille on ollut laaja tuki eduskunnassa. [Kimmo Kiljunen: Ja oppositio on tukenut!] Näistä iso mittakaava, juuri ne summat, joihin edustaja äsken viittasi, liittyvät edellä mainittuun hyökkäyssodan alkuun, Suomen varautumiseen puolustuksellisesti ja monin muin tavoin, mutta myös koronapandemian hoitoon, jonka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2022 vp

ajalta muistan elävästi, miten oppositiopuolue kokoomus olisi itse asiassa halunnut velkaantua vielä enemmän.

Monia lisätalousarvioita on kaivettavissa esiin noilta vuosilta, [Puhemies koputtaa] jolloin nimenomaan oppositiopuolue kokoomus olisi tehnyt enemmän velkaa Suomelle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Valtonen, olkaa hyvä.

16.36 **Elina Valtonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus on koko oppositiossaolonsa aikana esittänyt [Jussi Saramo: Veronalennuksia!] vaihtoehtobudjetit, joissa on kyetty samanaikaisesti vähentämään velkaantumista, priorisoimaan menoja ja itse asiassa myös keventämään suomalaisten verotaakkaa. [Vasemmalta: Velalla!] Esitin teille äsken kysymyksen, että kun näitä yllättäviä menoja on tullut osittain ja itse asiassa laajalti, mitä tulee hyökkäyssotaan ja pandemiaan, ihan ymmärrettäviltä osin, niin minkä ihmeen takia te ette ole karsineet niitä vähemmän tärkeitä menoja. Siitähän tässä on kyse. [Vasemmalta: Mitä ne ovat? — Ben Zyskovicz: Sitä tässä kysytään!] Kaikki ne lisämenot, jotka päätitte jo hallituskauden alussa, olette toteuttaneet. Esimerkiksi nämä kalliit hyvinvointialueet, joista huomataan, että rahoituskriisi on käsillä jo nyt, tulevat lisäämään sitä taakkaa lähivuosina. Mitä te teette tälle? [Välihuutoja — Eduskunnasta: Eli kokoomus leikkaa hyvinvointialueilta!]

Mutta se varsinainen kysymykseni on: kun suomalaisilla on jo valmiiksi erittäin raskas verorasitus, korot nousevat, nyt energian hinnat ovat korkealla, niin mikä on teidän vastauksenne, olisitteko valmiita kiristämään verotusta suomalaisilta yhä lisää?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja taas pyydän, että riippumatta siitä, mistä päin välihuutoja tehdään, tehdään ne sillä tavalla, että ne eivät häiritse keskustelua. Täällä kuulostaa siltä, että keskustelu häiriintyy. — Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.37 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymyksessä oli monta osiota, ja tartun nyt esimerkiksi tähän huomioon näistä hyvinvointialueista.

Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat niin ikään useissa kyselyissä, tai keneltä tahansa meiltä kysyttynä, varmasti meidän hyvinvointiyhteiskunnan kulmakivi — kokemus siitä, että elämäntilanteesta riippumatta saa hoitoa ja hoivaa. Erityinen huoleni kohdistuu ikäihmisiin. On hyvä huomata, että Suomi teki tämän uudistuksen, joka nyt astui voimaan vuodenvaihteessa, ja kiitos sote-alan ammattilaisille, se on sujunut verrattain hyvin. Se tehtiin viime hetkillä ikääntyvässä Suomessa. Palveluiden tarve on sillä tavoin vahvasti kasvava. Jos olisimme jättäneet sen tekemättä, niin kuin oppositiopuolue kokoomus esitti, me olisimme sellaisessa todellisuudessa, jossa kunnat edelleen vastaisivat palveluista, ja kuten muistamme tuon uudistuksen valmisteluajoilta, se mallihan, edustaja Valtonen, olisi tarkoittanut veronkorotuksia kansalaisille. Tämä on minusta hyvin yllättävää, että nyt te ikään kuin irtisanoudutte tämän uudistuksen merkityksestä ja olisitte olleet valmiita siihen maailmaan, jossa ei olisi ollut edes mitään teoreettista mahdollisuutta saavuttaa tuottavuutta, parempia ja toimivia palveluita. Siksi toivon, että kokoomus pitäisi tämän linjansa [Puhemies: Kii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2022 vp

toksia!] ja kannattaisi hyvinvointialueita, mutta onko linja muuttumassa? [Ben Zyskowicz: Ja höpö höpö! — Eduskunnasta: Eihän kokoomuksella ole linjaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Orpo, olkaa hyvä.

16.39 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Saarikko tekee sen, mitä hän parhaiten osaa: syyttää kokoomusta [Naurua — Välihuutoja] teidän politiikastanne. Ministeri Saarikko, Lintilä, Kulmuni, Vanhanen, Saarikko — valtiovarainministerin salkku on ollut teidän. Erinomainen jakopuolue, erittäin huono kirstunvartija. Te olette tehneet tätä politiikkaa, vastanneet siitä. Kehykset on moneen kertaan romutettu. Ei ole tehty priorisointeja. Velkaa on otettu liikaa. Tästä ovat varoittaneet kokoomuksen lisäksi valtiovarainministeriö, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Suomen Pankki, Euroopan keskuspankki, komissio, OECD, IMF — viimeksi tosiaan valtiovarainministeriö. Nyt sen sijaan, että vastaatte taas, niin kuin te tulette luultavasti syyttämään kokoomusta, [Timo Heinonen: Totta kai!] minä haluan ja me haluamme kuulla ja Suomen kansan on oikeus kuulla: mikä on teidän suunnitelmanne? Meitä on varoitettu vakavasti siitä, että korkojen nousu uhkaa suomalaisten hyvinvointipalveluiden rahoitusta. [Puhemies: Kiitoksia!] Vararikko, haaksirikko, nämä ovat termejä, joita asiantuntijat käyttävät. Mikä on teidän suunnitelma?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.40 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti valitettavaa, jos — ja tuntuu kurjalta kuulla — olette kokeneet puheenvuoroni kokoomusta syyllistävänä. [Naurua] Olen yrittänyt vain kertoa ne asiat, mitkä ovat totta ja luettavissa eduskunnan pöytäkirjoista tai omista vaihtoehtobudjeteistannekin. [Petteri Orpo: Kannattaa lukea kokonaan!]

Mutta mielelläni vastaan myös suunnitelmasta tästä eteenpäin. On nimittäin niin, että ilman näitä talouden velkaantumisen vaiheita, jotka johtuvat sodasta ja pandemiasta, meidän julkinen talous olisi huomattavasti paremmassa kunnossa. Me kaikki tiedämme tämän. Jos voisimme leikkiä mielikuvitusmaailmaa, jossa näitä kriisejä ei olisi ollut, julkinen talous olisi uutta hallitusta odottamassa toisenlaisessa kunnossa. Mitä suurimmin toivon ja suunnittelen, että nämä kriisit loppuisivat ja Suomi voisi keskittyä siihen tehtävään, joka tarkoittaa julkisen talouden tasapainoa menoleikkauksin talouden kasvuun ja työllisyyteen nojaten. Sitä Suomi tarvitsee. Mutta aivan totta, ja seison ylpeästi sen takana, että kriisien keskellä suomalaisia yrityksiä ei hylätty, kun ne jouduttiin sulkemaan koronapandemian vuoksi, [Puhemies koputtaa] ja olen erittäin ylpeä myös siitä, että pienituloisia ei korkean inflaation aikana hylätty. [Juha Mäenpää: Entä maatalous?]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

16.41 **Matias Marttinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tosiaan niin, että tämän maan vasemmistohallitus tulee jäämään historiaan vastuuttoman talouspolitiikan hallituksena, [Timo Heinonen: Onneksi jää!] sillä on tosiaan niin, että kun te aloitte työnne 2019, te laitoitte jo yli miljardin uusia menoja ilman tietoaakaan siitä, miten ne menot tullaan rahoittamaan. Te olette ensimmäinen hallitus, joka on rikkonut budjetin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2022 vp

menokehyksen — ensimmäinen hallitus, joka näin on tehnyt. [Satu Hassi: Pandemia ja sota!] Nyt olemme myös kuulleet, että tällä hetkellä ministeriönne, ministeri Saarikko, tekee menokartoitusta. On tietysti hienoa, että pari kuukautta ennen eduskuntavaaleja ministeri selvittää nyt virkamiesten kanssa, mitä se valtion budjetti onkaan syönyt. Tämä kertoo siitä, ministeri Saarikko, että te olette epäonnistuneet julkisen talouden hoitamisessa pahasti. [Vasemmalta: Ohhoh!] Ja nyt kysyn teiltä: mihin toimenpiteisiin te aiotte ryhtyä, jotta toissaan velkaantuminen saadaan katkaistua [Puhemies koputtaa] ja julkisesta taloudesta saadaan pidettyä huolta? [Timo Heinonen: Luottamusäänestys vaan!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Pääministeri, olkaa hyvä.

16.42 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos me katsoimme hieman historiaa taaksepäin, niin me havaitsemme sen, että itse asiassa velkasuhteessa on tapahtunut iso muutos, velkaantumista on tapahtunut erityisesti kokoomusvetoisen hallituksen johdolla [Välihuutoja] 2011 eteenpäin, finanssikriisin jälkeen. Ja vaikka me olemme joutuneet kansakuntana kestämaan historiallisia kriisejä — globaalien pandemian, eurooppalaisen sodan, energiakriisin — niin itse asiassa nyt meidän velkasuhteemme on lähtenyt jo laskuun. [Ben Zyskowitz: Ette kai te Saramoa usko? Uskokaa asiantuntijoita!] Vaikka jossakin vaiheessa oli ihan aidosti se pelko ja aito huoli siitä, että meidän velkasuhteemme voi näiden toimien seurauksena kasvaa merkittävästikin, niin onneksi näin ei ole käynyt. Se on ollut siellä 70 prosentin kieppeissä, ja se on nyt jo kääntynyt laskusuuntaan, ja tähän on erittäin hyvä asia. Jos me myös vertaamme niitä toimia, mitä Suomi on kriiseissä tehnyt, niin me emme suinkaan ole velkaantuneet, kun vertaamme muihin maihin, [Puhemies koputtaa] mitenkään erityisen paljon, päinvastoin. [Arto Satornen: Vertaa muihin Pohjoismaihin!] Suomessa on [Puhemies: Kiitoksia!] aika maltillisesti otettu velkaa suhteessa muihin maihin ja onnistuttu tekemään vaikuttavia toimia, joilla me olemme selvinneet näistä kriiseistä tähän asti mielestäni kohtuullisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

16.44 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on todellakin mättänyt 40 miljardia velkaa lisää, [Kimmo Kiljunen: Opposition tuella!] josta 30 miljardia voidaan kyllä hyväksyä näihin pandemioihin ja Euroopassa olevaan hyökkäyssotaan, [Aki Lindén: Kolme neljäsosaa!] mutta 10 miljardia on mätetty kyllä kaikennäköiseen hömppään, millä on yritetty ostaa ääniä [Välihuutoja] tulevissa vaaleissa. Ei oikeasti minkäänäköisiä säästökohteita, mihin oltaisiin haluttu puuttua, yhtään ainutta säästökohdetta ei käytännössä teiltä ole tullut. Joka ikinen ongelma on ratkaistu, kun on vedetty lompakko levälleen — ja todella levälleen. On käsittämätön homma tällainen rahan tuhlaus. Kysyisinkin, että jos valtiovarainministeripuolue jää oppositioon seuraavalla kerralla, niin kehtaatteko oikeasti vielä seuraavaa hallitusta kritisoida säästöistä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Valtiovarainministeri Saarikko.

16.45 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tehdään tietysti ensiksi se tosiasia selväksi — vaikka se on itsestäänselvää — että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2022 vp

hallituspuolueina me rakennamme viiden puolueen kompromisseja ja vastaan nyt siis täällä koko hallituksen puolesta.

Mitä tulee siihen — jos käytän näitä edustajan termejä — että ”olette mättäneet” 40 miljardia velkarahaa. Se on ihan totta. Suomi on velkaantunut paljon, ja on ollut ilo huomata, että itse asiassa, voi sanoa, käytännössä koko tuota summaa perussuomalaiset ovat tukeet. [Antti Lindtman: Lähestulkoon, kyllä!] Teidän vaihtoehtobudjettinne mittakaava on tismalleen sama kuin hallituksen. Teidänkin vaihtoehtobudjettinne ”mättää” sen noin 40 miljardia lisävelkaa Suomelle. [Välihuutoja]

Ja sitten totesitte, että kaikki tämä on mennyt ”hömppään” — käytän taas termiänne. Onko poliisin määrärahojen lisääminen, joka oli kyllä tämän hallituksen poliittinen lisäämäärärahapäätös, hömppää? Tai onko se, että me järjestimme asiat niin, että Suomessa jatkossakin lapset ja nuoret pääsevät liikkumaan, että liikunnan ja urheilun määrärahat hoidetaan jatkossa valtion budjetista veikkausvoittovarojen pienentyessä, onko se hömppää? [Puhemies koputtaa] Tai onko todellakin perussuomalaisten asenne yritysten tutkimuspainosten suuntaan ja tieteeseen se, että se on hömppää? [Sebastian Tynkkynen: Kylläpä oli valikoitua puhetta!]